

pingunt. De his ac talibus catholici predicatorum nostrorum alii latius et suavius, alii angustius et austerius, prout singulis gratia divina largita est, sermones ecclesiasticos texerunt. Has res nescio quas novas absolutiones, quas variis diebus publicas decessiones, nec in literis eorum reperimus, nec fecisse eos credimus, nisi uno illo die, quo communionem ecclesiasticam more antiquitus instituto poenitentibus reddebant. Audacter hoc, sed fideliter et nulla modo arroganter majestati vestrae scribimus.

dum esse putavi, sciens per auctoritatis vestrae gradum nascentem et adhuc latentem istam litteram posse levius reserari, quoniam omnis sententia apud multos tantum habet ponderis quantum est persona proferens potentiae saecularis. At vero prudentia vestra nequaquam ita sentit, neque rationem ponat ex fortuna hominis, sed hominem melius ex momento rationis. Deus omnipotens augeat vobis facultatem intelligendi et exsequendi suam voluntatem.

CIRCA AN. MLVM.

MONACHI CUJUSDAM EPISTOLA.

AD QDERICUM ABBATEM MONASTERII VINDOCINENSIS.

De Haymonis Homillariorum (1).

(Apud MARULF., *Annal. Bened.*, lib. LXI, tom. IV, p. 574.)

Domno suo abbati D. frater R., orationes in Christo.

Pater charissime, scire vos volumus quod codicem hunc quo audivimus, pretio magno a Martino, qui est modo praesul, comitissem emit. Una vice libri causa cepimus oves illi dedit; altera vice causa ipsius libri animum modicum, fumentum, et alterum sigillum, et ter-

tium de milio. Iterum hac eadem causa centum oves; altera vice quasdam pelles martirinas. Cumque separavit se a comite, quatuor libras, ovium emendi causa, ab illa accepit. Postquam autem requisivit denarios, ille conqueri coepit de libro. Illa statim dimisit illi quod sibi debebat.

(1) Haec epistola, tametsi in speciem non magni momenti, hic referenda videtur, ex qua nimirum

intelligitur quanti tunc temporis constantem libri quantique hoc Homillariorum haberetur.

CONGREGATIONIS S. ALBINI ANDEGAVENSIS

EPISTOLA

AD P. PAPAE NEPOTEM

Conqueritur de injustitia legati apostolici in causa ecclesiae S. Clementis de Credonio (1).

(MARTEN. *Anecd.* I, 201.)

Domno P. papae nepoti congregatio S. Albin.

Quam diligentem De vi nobilitatis, domus C. [Gerardus], Ostiensis episcopus, jussu apostolico obedierit, dignitati vestrae non minimum solliciti fuimus intimare. Certe D. papa, nisi nos fecisset memoria, sagacitate vestra interveniente, jussorat quod si legatorum pars Romam, aliis revertentibus, jerat, tempestive rediret ille, causam nostram in

C subtili investigatione examinatum justo fine determinaret: quod si fieri nequisset, scilicet mora praedictae partis dubia tardantia impediante, vel rei veritatem testimonio exploratam sibi renuntiaret. Ille igitur, litteris apostolicis perlectis, legato nostrum nihil coartationis prius respondit. Postea vero patriam nostram ingressus, Turonisque plures dies demoratus, causam nostram etiam obsecratus au-

(1) Acta controversiae quae inter monachos S. Albin Andegavensis et Vindocinensis de ecclesia S. Clementis de Credonio agitata est, edidit V. C. Stephanus

Baluzius in Miscellaneorum lib. II, ad quam respicit haec epistola.

dire nolens, extra fines nostros sequi se nos admouit, dicens se narrationem nostram auditurum Vindocino vel apud Carnotum. Uterque locus nobis nimium contrarius. Hinc quod undique imminentibus insidiis hostium, tam munere quam personarum tali quaestioni congruentium, copiam illuc conducere nobis vel impossibile stabat vel difficillimum. Inde quod adversariis aderat facultas, sicuti dominis sive domesticis illius regionis, tam pecuniæ ad animos iudicum corrupendos, quam amicorum ad ipsam justitiam magis garrulitate impudenti, quam facundia laudabili pervertendam astutorum. Quid ergo? Vix cum paucis suffragiis, Vindocino præterito, Carnotum ingressi, in curia pontificis A. [Artaldi] Vindocinensium quondam monachi multis personis tam sub monachali, quam sub clericali habitu degentibus, ipso G. narrationem cum contrariis nullius opposita objicientibus ponderis habuimus, qua bis aut amplius duos dies dilucidissime perorata, cunctis præter eorum fautores susurrantibus, seu aperte affirmantibus S. Albinum causam habere justissimam et honestissimam: illos vero e contrario. Nos expectantes sententias iudicum ex auctoritate canonum et cardinalis definitionem juxta papæ præceptum, nulla eum impediente repugnantia, excepto Carnotensium episcopo, homine, ut dicunt, versutiarum magistro; ex conventu ipse cardinalis et prædictus A. in quoddam diversorium consulendi gratia conduxerunt. Nobis autem possessionem ecclesiæ jure hæreditario stabilem propter pecuniam numeratam reuoluentibus ex petitione eorum alienari, asseruit cardinalis se nihil causæ imposituram definitionis in sessione præsentis, jubens secum ire ad illud concilium Parisius post paucos dies adfuturum. Nos vero in ipso itinere arripiens, cuique singulatim capere nummos suadendo, quantum precum, quantum minarum, nunc blandiendo, nunc deterrendo consumpsit, in epistola scribi non potuit: Vel inde lux clarius apparuit eum magis paratum partes eorum specialiter defendere, quam inter partes æquanimiter judicare, cum leges sæculares prohibent quem defensorem simul esse et iudicem. Parisius etiam multum et a multis..... xatus coram..., episcopisque pluribus qui aderant, ut finem labori nostro daret, testibus nostris præsentibus, jus nostrum affirmare paratis, cum nimia ira nihil profu-

A in alienis partibus affuturum invitavit; ita tamen quod si nec illi quaestio finiretur, Romam iam repeteremus. Impedimentis nos non posse tres hebdomadas jam secum demotos pluribus palam excusis, excipere necessitatem noluit.

Quid plura? Gaudium ab apostolica maiestate vestra adeptum benignitate vertitur in moerorem. Quam aspere, imo quam crudeliter nos deterrui, exasperavit, cum quibusdam publice contempsit, opprobrium fecit, et in absconso saepe jus facturum, si Romanam synodum expeteremus, promisit. Quam inhoneste Frotmundum bene vobis notum, et hospitio suo ipse pulsando manibus suis expulsi? Fastidium vobis fieri metuentes, quippe homini de tantis rebus tractanti non fuimus ausi, justitiæ adipiscendæ omnem spem prorsus abscedi. Nos igitur tristitia constrictos redeuntes episcopos L. arripiens duc. ntas libras propter ecclesiam contra canonum interdicta multis precibus persuasit. His tristes in capitolio suo fuga justitiæ compellente annuimus. Insuper ab abbate nostro extorsit, quod illam conventionem in capitulo suo Andecavis monachis suis faceret confirmari: qua de re nondum consensu congregationis S. Albini audito, chartam contra consuetudinem fieri Carnoto præcepit. Noster igitur abbas, priore suo absente, nec vocatis decanis, nec viris majoris intelligentiæ et ætatis, minorum partem, quæ præsens inerat in capitulo, suo sensu vel ætate puerilem conventioni annuere coegit, quibusdam aperte repugnantibus, cunctis peae clamantibus, se invitos, se coactos, tali concordare pacto. Unde inter nos exarsit contentio pejor quam civis seditio, ac propter hoc præsens malum noveritis hinc germinare non parvum Ecclesiæ inantea detrimentum. Nam nulli ecclesiæ ministri auctoritatem ex apostolico legato retinentes, vendere aut docere amplius verebuntur, parvipendentes calumniam pauperum ab hæreditate ecclesiastica stipem expectantium. Et hoc pro certo sciatis, nullum deinceps, audito causæ nostræ sine, Romam petiturum causa justitiæ. In ore enim omnium volvitur illud proverbium Jugurthinum: Romam venalem esse, si emptorem invenerit, et omnes Roma discedentes. Quare, vir prudentissime, tanti morbi pullulationi resistite, ne rata remaneat elaborata. Hoc apostolici vigilanter suggestite, ut ad nihilum redigatur.

ANONYMI FISCANNENSIS

LIBELLUS

DE REVELATIONE, ÆDIFICATIONE ET AUCTORITATE FISCANNENSIS MONASTERII

(R. P. ART. DU MONSTIER, *Neustria Pia*, Rothomagi, 1663, p. 193.)

ADMONITIO PRÆVIA.

Quidam opinati sunt abbatiam Fiscannensem ex recentioribus esse quæ sub finem secundæ stirpis regni